

Katuklinikka-hanke

- Stea-rahoitteinen
- Kehittämishanke 2019-2021
- 2022 – AK-avusteinen, jatkuva rahoitus
- A-klinikkasäätiön hallinnoima
- Helsinki, Tampere & Oulu
- Työpari (sh+sosionomi/lh/sos.tt) per kaupunki
- 1 tiimipäälikkö
- Kohderyhmänä suonensisäisesti huumeita käyttävät, palveluiden ulkopuolella tai niissä löyhästi kiinni olevat ihmiset
- Huumeiden käytöstä johtuvien haittojen vähentäminen ja etsivä työ

Sairaanhoitaja Anna Bruun
Sosiaaliohjaaja Vilma Hiltunen

Katuklinikka Oulussa

- Jalkautuminen kadulle, koteihin ja verkkoon
- Terveysneuvonta
- Sosiaalineuvonta
- Pistosvälineiden vaihdot
- Pikatestaukset
- Palveluun saatot
- Asiointiapu
- Palveluohjaus
- Pienet terveydenhoidolliset toimenpiteet
- Vertaistyö
- Tiedon vieminen ammattilaisille
- Vaikuttamistyö
- Ympäristötyö

Facebook

Instagram

WhatsApp

Snapchat

Signal

Telegram

*Tor-verkko
(torilauta,
keskustori,
rautatieasema,
mesta,
sipulikanavat)*

Wickr me

Digitaaliset työvälineet jalkautuvassa työssä

**Miten asunnottomuus näkyy
Oulun kaduilla?**

A-klinikkasäätiö

”Moi voisin tarjota asunnon siistille nuorelle neidille ja sponssia myös seurastasi saisit viikottain amfea menee viikonloppuisin sitä saat omaan käyttöön myös vaihdellaan kuvia laita vapaa kisu viestiä kerron kuvan kanssa lisää itsestäni oon noin kolmekymppinen työssä käyvä sinkku siisti mies vailla seuraa arkeen saannollisesti 🥰 Nainen ota yhteyttä jos haluat ottaa rennosti ja tarvitsee yopaikkaa kaksio vapaana kalustettu osittain 🥰 Kiitos”

ILMIÖT

- Ei asumisen, elämisen tai itsenäistymisen taitoja, Nepsy
- Ongelmina on mm. päihteet, pelaaminen, mt-ongelmat, vaikeudet koulutuksen tai työllistymisen suhteen
- Päihteiden- ja i.v käytön aloitus nuorena
- Ylisukupolvisuus sekä stigma
- Kasaantuneet ongelmat, ei tiedetä mistä apua saa
- Vastikkeellisuus
- Nuoret tavoitetaan porukoissa asunnoista
- Nuoret tytöt vs. vanhemmat miehet
- Lähisuhdeväkivaltaa, mutta suhteessa jatkaminen on tuntunut turvallisemmalta vaihtoehdolta kadun arvaamattomuuden sijaan.
- Vuokranantajien käytös
- Läheiset
- Turvattomuuden tunne kotona/kadulla
- Pitkäaikaisasunnottomuus
- Mielenterveyspuolen asiakkuus este päihteiden käytöstä puhumiseen
- Haittoja vähentävä työ ei ulotu nuoriin/alaikäisiin

NUORTEN HUUMEKUOLEMAT 2023

VUONNA 2023

- ▶ **147** löydöksissä tai esitiedoissa huumeiden käyttöhistoriaa
- ▶ **79** tapaturmaista myrkytystä
- ▶ **96** tapausta aineistoksi

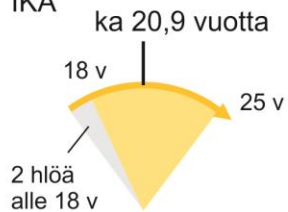
KUOLEMAAN JOHTAVA SEKAKÄYTTÖ

SUKUPUOLI

IKÄ

TAUSTALLA

tunnistettu mielen-
terveyden ongelma
(esim. masennus, ahdistus, ADHD)

KÄYTTÖ

TAPAUSTUTKIMUKSET (15 KPL)

- 11/15** Mielen-terveyden ongelmia
- ADHD** 6/15 Tarkkaavaisuuden ja keskittymisen ongelmia
- 13/15** Runsaasti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkuuksia
- 9/15** Aiempia lääke- tai huumausainemyrkytyksiä

MISSÄ JA MILLOIN

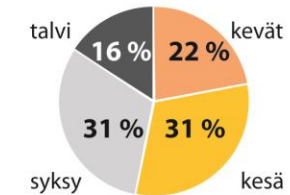

- Lähes kaikilla hyvinvointialueella
- Eniten suurissa tai keskisuurissa kaupungeissa

- kaupungeissa
- kotona tai yksityisasunnossa
- sängyllä tai sohvalla
- nukkuessa

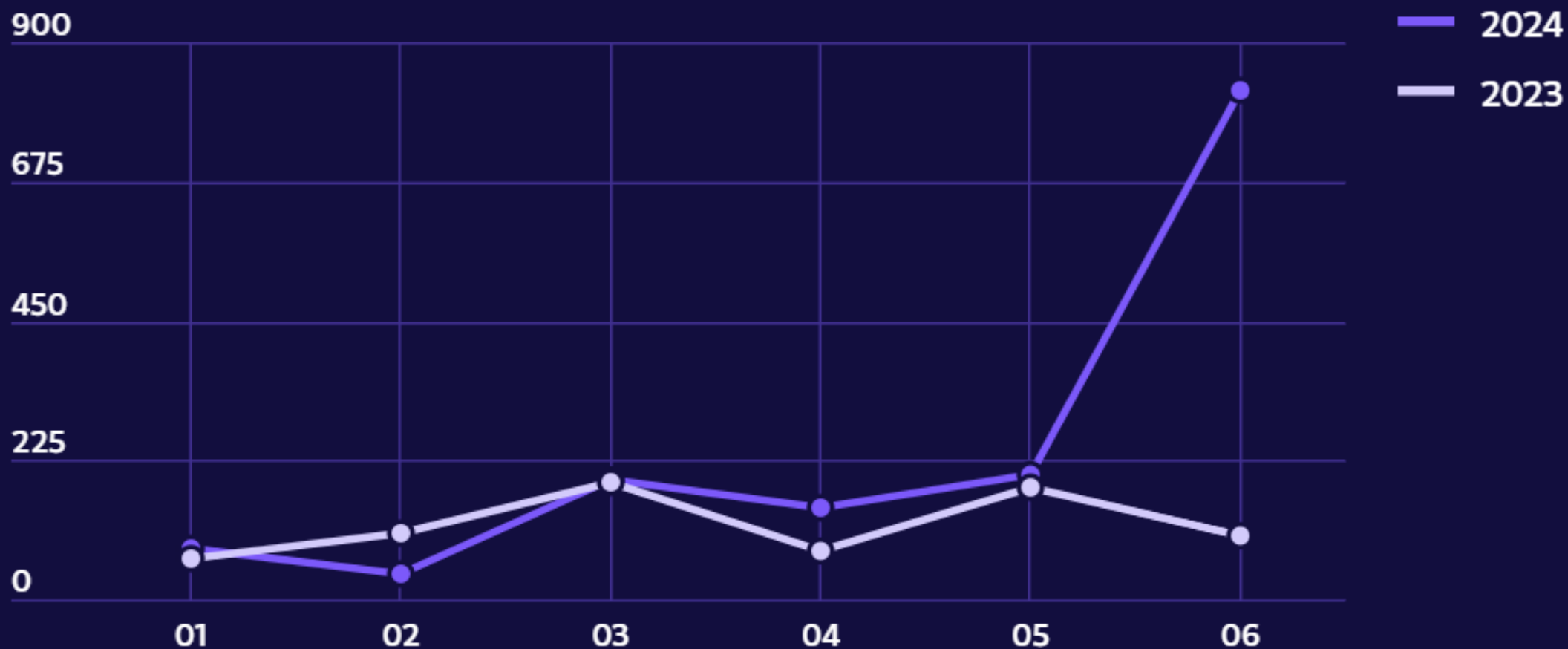
Kuolemat painottuivat kesään ja syksyyn

Tilanteeseen havahduttiin keskimäärin 22 tunnin kuluttua. Mediaaniaika 12 tuntia.

Lähde: Otkes, 2023

Oulun tilanne tammi–kesäkuu 2023 ja 2024

Lähde: poliisin rikosilmoitusjärjestelmä ja hätäkeskusjärjestelmä, grafiikka: Ilkka Kempainen / Yle

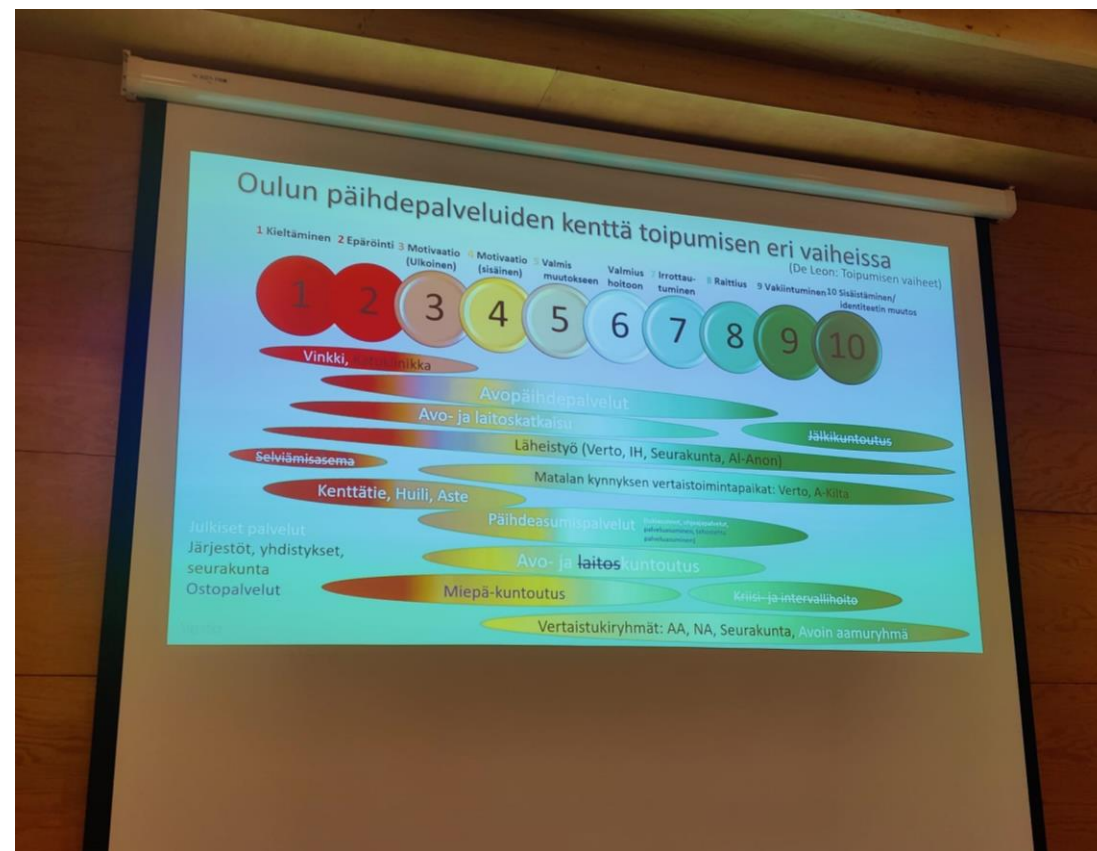

”Mun koko omaisuus on jäkiskassissa yhdessä metässä, mielummin meen takasin vankilaan entä Kenttätielle”

-19v. nuori

PALVELUT

- Palveluiden saavutettavuus ja byrokratia (luottamus)
- Vankilasta suoraan asunnottomaksi
- Jälkihuollon kontakti pintapuolinen
- Tuettu asuminen
- Nuorten palvelut (päihdeosaaminen)
- Yksilöllinen tuki → suunnitelmallisuus nuoren kohdalla, nuoren omat tavoitteet, ei ammattilaisen!
- Lastensuojelu
- Ammattitaitoa järjestöissä ja palveluissa → YHTEISTYÖ! Tiedon lisääminen ja jakaminen muista toimijoista ja mahdollisuuksista
- Walk in-palveluiden tarve nuorille, matalan kynnyksen merkitys!
- Toimijoita on nuorille ja painitaan samojen ongelmien ja asioiden äärellä → yhteinen työ ja arvomaailma

**”Lyhennän mieluummin mun lainaa entä itteä ja sormiani,
entä ostan tänne asuntoo tavaraa tällä hetkellä,
toivottavasti ymmärrät”**

KATU

- Porukkaa jää koko ajan lisää asunnottomiksi → ei ole tukea eikä apua, eikä vointi ole semmoinen että kykenee omatoimisesti huolehtimaan asioista
- Asunnoton ihminen → kasaantuneet ongelmat → oma terveys ei oo prioriteetti 1 → hygienia/infektiot, psykoosisairaudet ja mt-ongelmat
- Kadulla vaikea olla selvänä, jatkuva valmiustilassa olo ja väkivaltatilanteet → uudelleen traumatisoituminen ja mt-ongelmat
- Nuori ei ymmärrä olevansa asunnoton jos asuu esim. sukulaisten tai ystävien luona
- Rahankäyttö
- Oulussa ei matalan kynnyksen paikkoja aktiivisesti päihteitä käyttäville ihmisille tai tarpeeksi omia asumisyksiköitä
- Piiloasunnottomuus, ei näy tilastoissa → vaikeuttaa avun hakemista, ei tietoa mistä lähteä liikkeelle. Nopea reagointi asunnottomuuteen tai sen uhkaan (ei ehdi ongelmat kasaantumaan, kynnyks avun hakemiseen kasvaa!)
- Näköalattomuus ja ymmärrys päihdesairauksista

ESIMERKKI 1.

Jälkihuollon nuori. Saanut hädön ja menettänyt asunnon ja joutunut asunnottomaksi, vuokrat jääneet maksamatta pitkältä aikaväliltä ja tämän takia vuokranantaja hakenut häätöä. Asumisessa ongelmia mm. kavereita häiriköinyt asunnossa, paikkoja hajoitettu taloyhtiössä. Käyttää aktiivisesti pistämällä huumeita; subutex, amfetamiini, ksalol. Ei henkkareita, ei pankkikorttia, puhelin mennyt rikki ja yhteydenpito onnistuu silloin tällöin tyttöystävän kautta. Kelan tuet poikki useamman kuukauden, kun ei osaa hakea tukia. Jälkihuollon kanssa huonot välit → nuori luulee polttaneensa sillat ohjaajien ja sosiaalityöntekijän kanssa, kun korottanut ääntä tapaamisella yli vuosi sitten. Nuorella hoitamattomia mielenterveysongelmia ja traumataustaa. Nuorella ei puhtaita pistovälineitä ja käyttänyt vanhoja ja kyynärtaipeessa tulehtunut pistokohta.

ESIMERKKI 2.

19-vuotias nuori. Tullut väkivallan uhkaa ja henkeä uhkaavan tilanteen takia pakoon Ouluun Etelä-Suomesta, rahat eivät olleet riittänyt rajan yli. Osoitetiedot entisellä asuinpaikkakunnalla, joten ei ole oikeutettu Oulun palveluihin. Kenttätiellä yöpyminen mahdollista vain kerran kuussa, koska nuori on ulkopaikkakuntalainen. Ei uskalla mennä Kenttätielle, jos velkojat löytävät sieltä. Käyttänyt päihteitä 10-vuotiaasta asti. Psyykkisesti huonossa voinnissa, mutta ei ole koskaan ollut hoitokontaktia mihinkään. Ei puhelinta eikä henkkareita ei pankkitunnuksia. Myöhemmin päässyt majoittumaan kahden päihteitä käyttävän aikuisen luona.

Työskentelyn tueksi:

- Otkes: nuorten huumekuolemat
- Ara: tilastot Oulun alueelta
- THL: väestötason huumeiden käyttö (jätevesitutkimus), 12 keinoa ehkäistä huumekuolemia
- A-klinikkasäätiö: Haittoja vähentävän työn opas, Nuorten linkki, Päihdelinkki...
- Kansallinen huumeseurantakeskus (EUDA's Finnish Focal Point)
- Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030
- Sininauhasäätiö: mm. Nuorten yliannostusten ehkäisy-opas ammattilaisille
- EHYT ry: Päihdeasiamiestoiminta, Päihdeneuvonta...
- Muiden ammattilaisten konsultoiminen ja tiedon jakaminen

YHTEENVETO

- Voitaisiinko jo olemassa olevia resursseja käyttää järkevämmin, meillä on ammattitaitoisia työntekijöitä ja palveluita mutta ne eivät palvele nuoria oikealla tavalla. Nuoret eivät tule virastoihin, mennään sinne missä he ovat. Esim. Kaasi-tiimi, Walkers, Katuklinikka & Nurri
- Yhteneväiset mielenterveys- päihde- ja sosiaalipalvelut tarvitaan
- Palvelut eivät vastaa asunnottomien tarpeeseen
- Haittoja vähentävä työ ei ulotu nuoriin/alaikäisiin
- Luovutetaanko nuorten kohdalla liian helposti?
- Asiakasymmärrys, traumatietoisuuden lisääminen ja osaaminen!
- Tiedon lisääminen ammattilaisille esimerkiksi eri järjestötoimijoista
- Suomessa alhainen keski-ikä huumekuolemista, Nuorten huumekuolemien kärkimaa 2021 Euroopassa 49% huumeisiin kuolleista alle 30-vuotiaita (muualla Euroopassa keski-ikä 40-vuotta)
- Hallitusohjelmassa nuorten huumekuolemien ehkäisy ja pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen 2027 mennessä
- **KOHTAAMISEN MERKITYS, ole oma itsesi**

KIITOS!

ANNA BRUUN p. 050 463 0766
anna.bruun@a-klinikkasaatio.fi

VILMA HILTUNEN p. 050 574 8908
vilma.hiltunen@a-klinikkasaatio.fi

nimimerkki: katukoulu

